Zakon o pravobranitelju za djecu

Sadržaj

OPĆE ODREDBE
DJELOKRUG I NAČIN RADA
IZBOR I RAZRJEŠENJE PRAVOBRANITELJA ZA DJECU
PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim se Zakonom uređuje djelokrug i način rada te uvjeti za izbor i razrješenje pravobranitelja za djecu i njegovih zamjenika.

Članak 2.

Pravobranitelj za djecu štiti, prati i promiče prava i interese djece na temelju Ustava Republike Hrvatske, međunarodnih ugovora, obvezujućih pravnih akata Europske unije i zakona.

Članak 3.

Izrazi koji se koriste u ovom Zakonu, a imaju rodno značenje odnose se jednako na muški i ženski rod.

Članak 4.

(1) Pravobranitelj za djecu djeluje neovisno i samostalno, rukovodeći se načelom pravednosti i morala.

(2) Pravobranitelju za djecu nitko ne smije davati upute i naloge u njegovu radu.

(3) Pravobranitelj za djecu i njegovi zamjenici ne smiju pripadati nijednoj političkoj stranci niti sudjelovati u političkim aktivnostima.

Članak 5.

(1) Pravobranitelja za djecu bira i razrješava Hrvatski sabor, na prijedlog matičnog radnog tijela Hrvatskoga sabora.

(2) Pravobranitelj za djecu ima dva zamjenika koje bira i razrješava Hrvatski sabor na prijedlog pravobranitelja za djecu.

(3) Pravobranitelj za djecu i njegovi zamjenici dužnosnici su Republike Hrvatske, biraju se na temelju javnog poziva na vrijeme od osam godina i mogu biti ponovno izabrani.

Članak 6.

Djetetom se, u smislu ovoga Zakona, smatra svaka osoba mlađa od 18 godina.

DJELOKRUG I NAČIN RADA

Članak 7.

Pravobranitelj za djecu:

– prati usklađenost zakona i drugih propisa u Republici Hrvatskoj koji se odnose na zaštitu prava i interesa djece s odredbama Ustava Republike Hrvatske, UN-ove Konvencije o pravima djeteta, Fakultativnog protokola uz UN-ovu Konvenciju o pravima djeteta glede uključivanja djece u oružane sukobe, Fakultativnog protokola uz UN-ovu Konvenciju o pravima djeteta o prodaji djece, dječjoj prostituciji i dječjoj pornografiji, Fakultativnog protokola uz UN-ovu Konvenciju o pravima djeteta o postupku povodom pritužbi i drugih međunarodnih akata koji se odnose na zaštitu prava i interesa djece

– prati izvršavanje obveza Republike Hrvatske koje proizlaze iz UN-ove Konvencije o pravima djeteta, Fakultativnog protokola uz UN-ovu Konvenciju o pravima djeteta glede uključivanja djece u oružane sukobe, Fakultativnog protokola uz UN-ovu Konvenciju o pravima djeteta o prodaji djece, dječjoj prostituciji i dječjoj pornografiji, Fakultativnog protokola uz UN-ovu Konvenciju o pravima djeteta o postupku povodom pritužbi i drugih međunarodnih akata koji se odnose na zaštitu prava i interesa djece

– prati primjenu svih propisa koji se odnose na zaštitu prava i interesa djece

– prati povrede pojedinačnih prava djece i proučava opće pojave i načine povreda prava i interesa djece

– zalaže se za zaštitu i promicanje prava i interesa djece s teškoćama u razvoju

– predlaže poduzimanje mjera za izgradnju cjelovitog sustava zaštite i promicanja prava i interesa djece te za sprječavanje štetnih djelovanja koja ugrožavaju prava i interese djece

– obavještava javnost o stanju prava djece

– obavlja druge poslove određene ovim Zakonom.

Članak 8.

(1) Pravobranitelj za djecu upoznaje i savjetuje djecu o načinu ostvarivanja i zaštite njihovih prava i interesa.

(2) Pravobranitelj za djecu surađuje s djecom, potiče djecu na izjašnjavanje i uvažava njihovo mišljenje, inicira i sudjeluje u javnim aktivnostima usmjerenim na poboljšanje položaja djece te predlaže mjere za povećanje utjecaja djece u društvu.

Članak 9.

Pravobranitelj može sudjelovati u postupku izrade nacrta prijedloga propisa koji se odnose na prava djece ili kojima se uređuju pitanja važna za djecu.

Članak 10.

Kad u praćenju stanja u okviru svoga djelokruga ocijeni potrebnim, pravobranitelj za djecu može potaknuti donošenje i izmjene zakona i drugih propisa koji se odnose na prava i zaštitu djece.

Članak 11.

(1) U obavljanju poslova iz svoga djelokruga pravobranitelj za djecu je ovlašten upozoravati, predlagati i davati preporuke.

(2) Pravobranitelj za djecu je ovlašten nadležnim tijelima državne uprave, tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravnim i fizičkim osobama predlagati poduzimanje mjera za sprječavanje štetnih djelovanja koja ugrožavaju prava i interese djece i zahtijevati izvješća o poduzetim mjerama.

Članak 12.

(1) Tijela državne uprave, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, kao i pravne i fizičke osobe obvezni su surađivati s pravobraniteljem za djecu i na njegov zahtjev podnositi izvješća i odgovarati na upite.

(2) Tijela državne uprave, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te pravne i fizičke osobe dužni su odmah, a najkasnije u roku od 15 dana izvijestiti pravobranitelja za djecu o poduzetom u povodu njegova upozorenja, prijedloga ili preporuke.

(3) Ako tijela i pravne osobe iz stavka 1. ovoga članka ne postupe u propisanom roku prema njegovu traženju, pravobranitelj za djecu o tome će obavijestiti tijelo koje obavlja nadzor nad njihovim radom.

Članak 13.

(1) Pravobranitelj za djecu ima, u obavljanju zadaća iz svoga djelokruga, pravo uvida u podatke i dokumente tijela i osoba iz članka 12. ovoga Zakona, bez obzira na stupanj njihove tajnosti.

(2) Pravobranitelj za djecu, zamjenici pravobranitelja za djecu, državni službenici i namještenici u Uredu pravobranitelja za djecu te ostale osobe koje privremeno i/ili povremeno obavljaju poslove ili sudjeluju u radu Ureda pravobranitelja za djecu dužni su postupati sukladno propisima o tajnosti i zaštiti podataka za vrijeme i nakon prestanka rada u Uredu, bez obzira na način na koji su za te podatke saznali.

(3) Pravobranitelj za djecu, zamjenici pravobranitelja za djecu i državni službenici u Uredu pravobranitelja za djecu dužni su s podacima o djeci postupati u skladu s načelom zaštite najboljeg interesa djeteta te čuvati kao profesionalnu tajnu sve podatke o djeci koje saznaju u obavljanju svojih poslova i ovlasti.

(4) Odredbe o tajnosti i zaštiti podataka uređuju se Poslovnikom o radu pravobranitelja za djecu.

Članak 14.

(1) Pravobranitelj za djecu ima pravo pristupa u prostorije i uvida u način ostvarivanja brige o djeci koja borave ili su privremeno odnosno trajno smještena kod fizičkih i pravnih osoba i drugih pravnih subjekata na temelju posebnih propisa.

(2) O obavljenom uvidu iz stavka 1. ovoga članka sastavlja se izvješće koje se dostavlja i tijelu koje obavlja nadzor nad radom osoba iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Osobe i drugi pravni subjekti iz stavka 1. ovoga članka dužni su obavijestiti pravobranitelja za djecu, u roku koji on odredbi, o mjerama poduzetim povodom njegova prijedloga ili preporuke.

(4) Ako osobe i drugi pravni subjekti iz stavka 1. ovoga članka ne obavijeste u zadanom roku pravobranitelja za djecu o poduzetim mjerama ili ne postupe u skladu s njegovim prijedlozima ili preporukama, pravobranitelj za djecu obavijestit će o tome tijelo koje obavlja nadzor nad radom osoba i drugih pravnih subjekata iz stavka 1. ovoga članka.

(5) Ako tijelo koje obavlja nadzor u za to ostavljenom roku ne izvijesti o utvrđenim činjenicama i poduzetim mjerama, pravobranitelj za djecu o tome će obavijestiti Vladu Republike Hrvatske i javnost.

Članak 15.

Ako u obavljanju dužnosti pravobranitelj za djecu sazna da je dijete izvrgnuto tjelesnom ili duševnom nasilju, spolnoj zloporabi, zlostavljanju ili izrabljivanju, zanemarivanju ili nehajnom postupanju, dužan je odmah podnijeti prijavu nadležnom državnom odvjetništvu te upozoriti nadležni centar za socijalnu skrb i predložiti mjere za zaštitu prava i interesa djeteta.

Članak 16.

(1) Pravobranitelj za djecu može zatražiti stručnu pomoć znanstvenih i stručnih osoba i ustanova u čijem su djelokrugu istraživanja zaštita, skrb, razvitak i prava djece, a oni su mu dužni tu pomoć pružiti.

(2) Znanstvene i stručne ustanove iz stavka 1. ovoga članka dužne su pravobranitelju za djecu traženu pomoć pružiti u primjerenom roku.

Članak 17.

(1) Svatko ima pravo pravobranitelju za djecu podnijeti prijedlog za razmatranje pitanja od važnosti za zaštitu prava i interesa djece.

(2) Pravobranitelj za djecu obavijestit će podnositelja o aktivnostima poduzetim povodom njegova prijedloga.

Članak 18.

Pravobranitelj za djecu i zamjenici pravobranitelja za djecu ne mogu biti pozvani na odgovornost, pritvoreni ili kažnjeni za izraženo mišljenje i poduzete radnje u okviru svoga djelokruga, osim ako se radi o kršenju zakona koje predstavlja kazneno djelo.

Članak 19.

(1) Godišnji plan rada odlukom donosi pravobranitelj za djecu najkasnije do kraja tekuće godine za iduću kalendarsku godinu, a doneseni godišnji plan rada može se tijekom godine po potrebi mijenjati.

(2) Godišnji plan rada i njegove izmjene dostavljaju se matičnom radnom tijelu Hrvatskoga sabora u roku od dva mjeseca od donošenja.

(3) Matično radno tijelo Hrvatskoga sabora analizira izvršenje godišnjeg plana i njegovih izmjena.

(4) Pravobranitelj za djecu podnosi Hrvatskom saboru redovito godišnje izvješće, najkasnije do kraja prvog tromjesečja za prethodnu kalendarsku godinu, a na zahtjev Hrvatskoga sabora izvanredno izvješće u roku određenom u zahtjevu.

(5) Pravobranitelj za djecu ima pravo Hrvatskom saboru podnijeti i posebna izvješća kada ocijeni potrebnim, radi poduzimanja mjera od važnosti za zaštitu prava i interesa djece.

Članak 20.

(1) Pravobranitelj za djecu ima Ured pravobranitelja za djecu, kao stručnu službu.

(2) Sjedište Ureda pravobranitelja za djecu je u Zagrebu. Pravobranitelj za djecu može uspostaviti područne urede izvan sjedišta Ureda pravobranitelja za djecu.

Članak 21.

(1) Pravobranitelj za djecu donosi poslovnik o radu kojim se uređuje način i organizacija rada, unutarnji ustroj stručne službe te druga pitanja važna za rad.

(2) Poslovnik o radu potvrđuje Hrvatski sabor.

Članak 22.

Sredstva za rad pravobranitelja za djecu osiguravaju se u državnom proračunu Republike Hrvatske.

IZBOR I RAZRJEŠENJE PRAVOBRANITELJA ZA DJECU

Članak 23.

(1) Za pravobranitelja za djecu može biti izabrana osoba koja:

– je hrvatski državljanin i ima prebivalište u Republici Hrvatskoj

– ima završen preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij

– ima najmanje deset godina radnog iskustva i koja je osobnim zalaganjem javnosti poznata u području promicanja i zaštite prava djeteta

– nije osuđivana i protiv koje se ne vodi kazneni postupak za kaznena djela za koja se postupak pokreće po službenoj dužnosti.

(2) Za zamjenika pravobranitelja za djecu može biti izabrana osoba koja:

– je hrvatski državljanin i ima prebivalište u Republici Hrvatskoj

– ima završen preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij

– ima najmanje pet godina radnog iskustva

– nije osuđivana i protiv koje se ne vodi kazneni postupak za kaznena djela za koja se postupak pokreće po službenoj dužnosti.

(3) Jedan od zamjenika pravobranitelja za djecu mora imati završen integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij pravne struke.

Članak 24.

(1) Hrvatski sabor objavljuje javni poziv za izbor pravobranitelja za djecu najkasnije tri mjeseca prije isteka mandata pravobranitelja za djecu, odnosno najkasnije 30 dana nakon prestanka dužnosti pravobranitelja za djecu zbog drugih zakonom određenih razloga.

(2) Matično radno tijelo Hrvatskoga sabora utvrđuje prijedlog najmanje dva kandidata za pravobranitelja za djecu na temelju pristiglih prijava iz javnog poziva te ga upućuje Hrvatskom saboru.

Članak 25.

(1) Pravobranitelj za djecu i njegovi zamjenici prije stupanja na dužnost daju prisegu pred Hrvatskim saborom.

(2) Prisega glasi: »Prisežem da ću se u svom radu držati Ustava i zakona, poštovati pravni poredak Republike Hrvatske i da ću svoju dužnost obavljati pravedno, časno, savjesno i nepristrano u najboljem interesu djece.«.

Članak 26.

Pravobranitelj za djecu i zamjenik pravobranitelja za djecu razriješit će se dužnosti prije isteka mandata na koji su izabrani:

– kada to sami zatraže

– kada nastupe okolnosti zbog kojih više ne ispunjavaju uvjete za izbor iz članka 23. ovoga Zakona

– kada su spriječeni obavljati dužnost u razdoblju duljem od šest mjeseci ili

– u slučaju neprihvaćanja godišnjeg izvješća o radu ili nezakonitog, nepravodobnog ili nestručnog obavljanja dužnosti sukladno ovom Zakonu.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 27.

(1) Pravobranitelj za djecu najkasnije će u roku od 60 dana od dana izbora podnijeti na potvrdu Hrvatskome saboru poslovnik iz članka 21. ovoga Zakona.

(2) Do stupanja na snagu propisa iz stavka 1. ovoga članka na snazi ostaje Poslovnik o radu pravobranitelja za djecu (» Narodne novine«, br. 21/05.).

Članak 28.

(1) Matično radno tijelo Hrvatskoga sabora će najkasnije u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona predložiti Hrvatskom saboru najmanje dva kandidata za pravobranitelja za djecu.

(2) Pravobranitelj za djecu izabran prema odredbama ovoga Zakona pokrenut će postupak za izbor zamjenika iz članka 24. stavka 2. ovoga Zakona u roku od osam dana od dana stupanja na dužnost pravobranitelja za djecu. Pravobranitelj za djecu predložit će Hrvatskome saboru kandidate za zamjenike u roku od 30 dana od isteka roka za prijavu na javni poziv.

(3) Pravobranitelj za djecu i njegovi zamjenici izabrani prema odredbama Zakona o pravobranitelju za djecu (» Narodne novine«, br. 96/03.) ostaju na dužnosti do izbora novog pravobranitelja za djecu i njegovih zamjenika.

Članak 29.

Ovaj Zakon objavit će se u »Narodnim novinama«, a stupa na snagu 1. kolovoza 2017.

Klasa: 022-03/17-01/103

Zagreb, 14. srpnja 2017.

HRVATSKI SABOR